

รายงานสรุปการรับคณะสถาบันวิทยาการตลาดทุน รุ่นที่ 28 (วตท.28) จำนวน 103 ท่าน
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	หนังสือขอเข้าศึกษาดูงานเรียนประธานสายงานบริหารพัฒนา ลงวันที่ 28 ม.ค.62
วัตถุประสงค์	เพื่อฟังบรรยายสรุปแนวคิดด้านธุรกิจเพื่อสังคม ภายใต้หัวข้อ “ออยตุง ต้นแบบกิจการเพื่อสังคม”
ระดับ	- ระดับความสำคัญ 4 เพราะเป็นผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเรียนหลักสูตรนี้ จากทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ - ระดับคะแนนวัตถุประสงค์ 2 เพราะฟังบรรยายสรุป แต่ไม่ได้ดูงานโครงการ
องค์ประกอบ	- ผู้บริหารจากหน่วยงานราชการและเอกชน จำนวน 83 คน - เจ้าหน้าที่จากตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 6 คน - เจ้าหน้าที่จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน (รวมจำนวนคนที่มาในคณะนี้ทั้งหมด 103 คน)
เจ้าหน้าที่รับคณะ	- ผู้บรรยาย ม.ล.ดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ คุณพรพิมล ไหมน้อย - ผู้สนับสนุนการรับคณะ คุณอมรรัตน์ บังคมเนตร และคุณจรรยา เดชพัฒน์กิจ
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะชำระค่าใช้จ่ายเอง (รหัสลูกค้า 912- B62026)
ประเด็นสำคัญ	เรียนรู้แนวทางดำเนินงานด้านธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

กำหนดการศึกษาดูงาน
คณะสถาบันวิทยาการตลาดทุน (หลักสูตร วตท.) รุ่นที่ 28
ณ โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันศุกร์ 29 มีนาคม 2562

- เวลา 10:30 - 11:30 น. เดินทางออกจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ไปยังโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
- เวลา 11:30 - 13:00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (บุฟเฟต์) ณ ศาลาลีลาวดี ดอยตุงลอดจ์ และเลือกซื้อสินค้าออยตุงไลฟ์สไตล์ ณ ศาลาลีลาวดี
(อาหารว่างที่หน้าห้องออติทอเรียม หอแห่งแรงบันดาลใจ)
- เวลา 13:00 - 15:00 น. ฟังบรรยายสรุปหัวข้อ “ดอยตุง ต้นแบบกิจการเพื่อสังคม” ณ ห้องออติทอเรียม หอแห่งแรงบันดาลใจ โดยหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
- เวลา 15:00 - 15:30 น. ชมหอแห่งแรงบันดาลใจ
- "เรื่องราวของราชสกุลมหิดล ผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้างประโยชน์สุขแก่แผ่นดินที่ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของราชสกุลมหิดลที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมคิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป"
- เวลา 15:30 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รับประทานอาหารกลางวันแบบบุฟเฟต์ ณ ศาลาลีลาวดี

ระหว่างรับประทานอาหาร คณะสามารถเลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึกของโครงการพัฒนาโดยตุงฯ สินค้าจากร้านมูมสบาย ร้านของที่ระลึกตุงตุง (ร้านค้า ททท.) และร้านตุงตุงไลฟ์สไตล์ บริเวณด้านหน้าศาลาลีลาวดี เนื่องจากมีเวลาตุงงานจำกัด สรุปยอดจำหน่ายจากร้านมูมสบาย 3,455 บาท ร้านของที่ระลึกตุงตุง 9,570 บาท และร้านตุงตุงไลฟ์สไตล์ 13,530 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 26,555 บาท

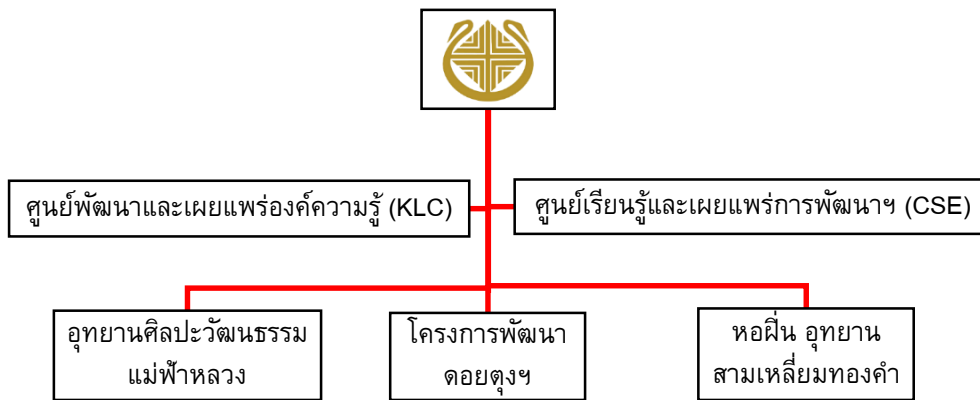
ช่วงบ่ายฟังบรรยายสรุปหัวข้อ “โดยตุง ต้นแบบกิจการธุรกิจเพื่อสังคม” โดยหม่อมหลวง-ดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ ห้องประชุมออดิทอเรียม หอแห่งแรงบันดาลใจ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประเด็นนำเสนอ

■ **ความเป็นมาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์**

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เดิมชื่อมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระราชูปถัมภ์ ก่อตั้งโดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จพระเจ้ายา เมื่อปี พ.ศ.2515 เพื่อนำสินค้าของชาวเขาจำหน่ายแก่ผู้ที่สนใจ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไร มีหน่วยงานหลักๆ 3 พื้นที่ คือ (1) โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2) อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง (3) หอผืน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

มีหน่วยงานด้านการพัฒนา 2 ส่วนคือ (1) ศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ (Knowledge Learning Center : KLC) (2) ศูนย์การเรียนรู้และเผยแพร่การพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืน (Centre for Social Entrepreneurship : CSE) แผนผังแสดงต่อไปนี้

■ **หลักการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ** เน้นคนเป็นศูนย์กลาง แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคนเพื่อพัฒนาคน ทำอย่างไรที่จะสามารถให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้ ดูแลชุมชนได้ สิ่งแรกที่ทำคือ ให้ชุมชนเข้าใจหลักการพัฒนาว่าคืออะไร บางครั้งองค์กรที่เข้าไปช่วยเหลือชุมชน มีมุมมองเพื่อที่จะให้อย่างเดียวโดยไม่ถามว่าสิ่งที่ให้นั้นเป็นไปตามความต้องการของชุมชนหรือไม่ เหมาะสมหรือสอดคล้องกับชุมชนอย่างไร

■ **การสร้างทีมอาสาพัฒนา (อสพ.)** เป็นหลักการถ่ายทอดความรู้ที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีให้แก่ตัวแทนของชุมชน เป็นเหมือนฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนา ซึ่งทักษะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้การเก็บข้อมูล การบริหารจัดการน้ำ เหล่านี้เราเรียกว่า Learning by doing

■ **การทำงานตามรูปแบบ 3 S : (1)ความอยู่รอด – Survival (2)ความพอเพียง – Sufficiency และ (3)ความยั่งยืน – Sustainability**

■ **ปรัชญาการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ** เราเริ่มต้นกับสิ่งเหล่านี้ ในธุรกิจ 5 ธุรกิจ

1. ให้ความรู้	3. การรับซื้อวัตถุดิบที่ดีขึ้น
2. ให้ทักษะ	4. การควบคุมคุณภาพ

ซึ่ง 5 ธุรกิจที่กล่าวถึงนั้นได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ทั้งแมคคาเดเมียและกาแฟพันธุ์อาราบิก้า
2. ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร เช่น รองเท้าหนังที่พบในพื้นที่ดอยตุง
3. การท่องเที่ยว มีสวนแม่ฟ้าหลวง เน้นว่าต้องสวย 365 วัน
4. ห้องพักดอยตุงลอดจ์
5. สินค้าหัตถกรรม เป็นการเพิ่มทักษะงานฝีมือแก่คนในชุมชน เพิ่มมูลค่าสินค้าและสร้างอาชีพ

- การวัดผลการทำงาน (KPI) วัดจาก 3 อย่างคือ (1) เศรษฐกิจ(กำไร) (2) สังคม (3) สิ่งแวดล้อม
- ยอดขายประจำปี 2561 ขายได้ 540 ล้านบาท มีกำไรประมาณ 40 กว่าล้านบาทจากยอดขายทั้งหมด ซึ่งรายได้ที่เหลือนี้ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชนและกลับไปพัฒนาชุมชนในพื้นที่
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยใช้มอนเตสซอรี (Montessori) และมีทุนการศึกษาสำหรับศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย
- ด้านการสาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในชุมชน มีเครื่องมือทางการแพทย์ที่เพียงพอสำหรับรักษาสุขภาพ ทั้งโรคทั่วไปและด้านทันตกรรม
- ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตั้งเป้าไว้ว่าภายในปี พ.ศ.2563 โครงการพัฒนาโดยดอยตุงจะเป็นหน่วยงานที่มีการปลดปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเท่ากับศูนย์ (Carbon Neutral Organization) ซึ่งเราเชื่อมั่นว่าจะสามารถจัดการกับปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ได้แน่นอน
- สีสันแห่งดอยตุง กิจกรรมที่สร้างรายได้ให้ชุมชน 10 ล้านบาทต่อปี และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาศักยภาพสินค้าได้อย่างมาก เช่น ห่อนไม้ไผ่กินม่วน อาหารชนเผ่าแต่ละชนเผ่า
- องค์ความรู้ด้านการพัฒนา นำไปขยายผลภายในประเทศ เช่น โครงการปลูกป่าฯ จังหวัดน่าน เน้นแก้ปัญหาเรื่องปากท้องและต่างประเทศ มีประเทศอัฟกานิสถาน ประเทศเมียนมาร์และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งใช้หลักการพัฒนาจากการทำงานที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ไปปรับใช้ในพื้นที่ต่างๆ
- โครงการที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมสนับสนุน เช่น ค่ายผู้ลี้ภัย ทำร่วมกับ UNHCR สร้างทีม อสพ. มาเรียนรู้การเก็บข้อมูลโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เพื่อให้ตัวแทนเหล่านี้กลับไปเก็บข้อมูลในค่ายผู้ลี้ภัยทั้ง 9 ค่าย
- การเผยแพร่งานพัฒนาในเวทีต่างประเทศ เป็นการนำเสนอศาสตร์พระราชชาติที่ได้น้อมนำสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงงานมาตลอดพระชนมชีพของพระองค์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เชื่อมั่นว่าสามารถช่วยคนทั่วโลกได้ นอกจากนี้ยังพาชาวต่างชาติมาศึกษาดูงาน พร้อมทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนจัดการประชุมระดับโลกที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ เช่น ICAD 2
- หากจะพูดถึงค่านิยมของธุรกิจในอนาคตที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สิ่งที่คุณประกอบการด้านธุรกิจต้องทำเพื่อให้อยู่รอดคือริเริ่มบริหารจัดการวงจรระยะให้กลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของโลก

ประเด็นคำถามและคำตอบ

คำถามที่ 1	การดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมของดอยตุงสามารถถอดรหัสอะไรได้บ้างเพื่อให้เห็นถึงปัจจัยความสำเร็จและสามารถบอกต่อไปยังบริษัทเล็กๆ รายอื่นๆ
คำตอบ	บริษัทต้องมองว่าต้องการทำธุรกิจเพื่ออะไร 1. หากทำธุรกิจเพื่อหวังผลกำไรเป็นหลัก แล้วจะเปลี่ยนมาเป็นธุรกิจเพื่อสังคม ก็เป็นเรื่องยาก 2. หากทำธุรกิจเพื่อแก้ปัญหาบางอย่างให้สังคม เช่น ชุมชนเกิดการตัดไม้ทำลายป่าจำนวนมาก แล้วบริษัทต้องการทำธุรกิจช่วยแก้ปัญหาการเพิ่มพื้นที่ทำกิน ลงไปส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ในทีละดชั้นมาเป็นขั้นบันได ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการในประเทศไทยยังจะมีความรู้เรื่องนี้น้อย ยังต้องฝึกให้เป็นผู้ฟังที่ดี และหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม
คำถามที่ 2	ชาวบ้านในพื้นที่เกิดการรวมกลุ่มหรือรับช่วงต่อจากมูลนิธิฯ ในแง่ของธุรกิจเพื่อสังคมหรือยัง
คำตอบ	ปัจจุบันมีหลายกลุ่มที่ลุกขึ้นมาทำเรื่องธุรกิจเพื่อสังคม เช่น 1. หมู่บ้านที่ควักกาแพขายและสร้างแบรนด์เองได้ด้วยตนเอง สามารถรับซื้อกาแพในชุมชน ทำการตลาดเองได้ เพราะเขาเรียนรู้การทำกาแพคุณภาพกับโครงการฯ ปัจจุบันเราจึงเป็นเพียงผู้เติมความรู้ให้ 2. กลุ่มทำหนอนไม้ไผ่ชื่อแบรนด์ “กินม่วน” มีบรรจุกฎที่ดีและน่าสนใจ 3. กลุ่มชาวออร์แกนิก สิ่งนี้ต้องให้ชุมชนทำจนเกิดความมั่นใจ ให้เห็นว่าทำได้ เหมือนที่จัดเทศกาลสี่สัปดาห์ดอยตุง เกิดการทำซ้ำๆ เป็นรูปแบบ Learning by doing สิ่งสำคัญคือ เราต้องไม่เริ่มต้นตัวเอง (ผู้ประกอบการ) จากมุมมองของผู้ให้ แต่ต้องมองในมุมมองของโค้ช เปรียบเทียบมูลนิธิฯ เป็นพ่อแม่ และชุมชนเป็นลูก ถ้าลูกอยากได้ของใหม่ เมื่อซื้อให้ ใช้ไปสักพัก มาขอใหม่ หากเราตามใจ ลูกก็จะไม่เห็นค่าของเงิน ลูกก็จะไม่ช่วยขวาย ไม่พยายาม

คำถามที่ 3	มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีโอกาสจะนำความรู้ไปช่วยพัฒนาที่ประเทศปาปัวนิวกินีไหม
คำตอบ	ประเทศปาปัวฯ เคยมาดูงานในประเทศไทยหลายครั้ง และมูลนิธิฯ เคยพาคณะเจ้าหน้าที่ไปดูงานด้านการพัฒนาที่ปาปัวฯ 1 ครั้ง นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศไปสนับสนุนหลายโครงการฯ ปัญหาส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นต้องตั้งคำถามว่าสิ่งที่ไปช่วยตอบโจทย์คนในประเทศปาปัวฯ หรือไม่
คำถามที่ 4	ปัญหาหมอกควันปัจจุบันเกิดจากการเผาป่า ในส่วนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีองค์ความรู้ใดที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้
คำตอบ	ขอตั้งคำถามต่อไปนี้ว่า 1. เราสามารถให้คนที่อาศัยอยู่บนเขา ลงมาอยู่ที่ราบได้ไหม / ไม่ได้ 2. เราจะไม่ให้คนบนเขาประกอบอาชีพการเกษตร แล้วมีอาชีพอื่นให้ทำไหม / ไม่มี 3. กฎหมายให้คนบนเขามีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินบนนั้นได้หรือยัง / ยัง คำตอบคือ “ไม่” หหมดเลย แต่เงื่อนไขเราก็อธิบายแล้วว่าย้ายไม่ได้ แต่ต้องทำการเกษตร และไม่ได้ให้ที่ทำกินเขา เมื่อเขาลงทุนปลูกพืชระยะยาว เช่น กาแฟ ส้ม ลิ้นจี่ แล้วรัฐบาลก็เข้ามาเอาผิด เขาจึงหันมาลงทุนกับพืชระยะสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ซึ่งใช้เวลา 6 เดือนเก็บขาย เสร็จแล้วก็ย้ายที่ ถ้าต้องการแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องเริ่มแก้เรื่องสิทธิที่ทำกินก่อน ปัจจุบันแค่อยู่อาศัยก็ผิดกฎหมายแล้ว ควรส่งเสริมการทำเกษตรระยะยาวในพื้นที่สูงอย่างถูกต้อง สิ่งที่ต้องควบคุม จุดเดียวคืออย่าให้เกิดการขยายพื้นที่ อย่าให้เกิดการเปลี่ยนป่าเป็นไร่สอรัท หรือเป็นอะไรที่สร้างปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมระยะยาว
คำถามที่ 5	กรณีเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนที่ทำไร่เลื่อนลอยกับคนที่ทำไร่หมุนเวียน หรือความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิฯ มีบทบาทในการเข้าไปช่วยแก้ปัญหาคือความขัดแย้งอย่างไร

คำตอบ	มองว่าปัญหานี้เป็นเรื่องปกติบนดอยตุง อธิบายให้เห็นภาพแบบนี้ว่า คนหนึ่งคือผู้อาศัยบนดอยตุงและอีกคนหนึ่งคือผู้รักษากฎหมาย ในฐานะที่หลายท่านทราบว่าหากรู้ว่าผิด แต่ไม่จับ ถือว่าละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ร้ายแรง วิธีแก้คือทำอย่างไรจะหาหน่วยงานอื่นมารับผิดชอบพื้นที่ตรงนั้นได้ มูลนิธิฯ จึงเข้ามาเป็นตัวกลาง แต่บทบาทของตัวกลางต้องเที่ยงธรรม ต้องมีการทำความเข้าใจ สิ่งที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ทำคือแจ้งให้ชาวบ้านทราบและเข้าใจว่าป่าบนดอยตุงทั้งหมดเป็นพื้นที่ของหน่วยงานรัฐ โครงการฯ เป็นผู้จัดสรรให้ป่าเป็นป่า เป็นพื้นที่ทำกิน ต้นไม้ที่โครงการฯ ส่งเสริม ชาวบ้านเป็นเจ้าของ ผลผลิตจากต้นไม้เหล่านั้นชาวบ้านได้ประโยชน์ ซึ่งก็ช่วยแก้ปัญหาได้เป็นข้อๆ แนวทางแก้ปัญหาของภาครัฐปัจจุบัน เช่น ออกกฎหมายสร้างป่าชุมชน กฎหมายที่ดินทำกินชุมชน สิ่งที่เห็นชัดคือเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนเยอะมาก ซึ่งคนเขียนกฎหมายไม่ได้มองถึงคนในพื้นที่หรือความไม่ไว้วางใจคนในพื้นที่ กลัวว่าชาวบ้านจะเอาที่ดินไปขายต่อ ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกฝ่ายต้องคุยกัน มีการสร้างแบบจำลอง มีการทดลองให้เป็นตัวอย่าง 5 ปี 10 ปี จากนั้นมาคุยถึงปัญหากันใหม่ ที่ผ่านมามาประเทศไทยมีการทำเขตเศรษฐกิจต่างๆ มากมายแล้วทำไมเรื่องแบบนี้ถึงไม่ดำเนินการ เรื่องนี้ดอยตุงพิสูจน์ให้เห็นว่า 30 ปี ป่าไม่เสื่อมโทรมลง เราพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นแสนเท่า โครงการฯ ที่จังหวัดน่าน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าไปพัฒนา ก็ไม่มีปัญหามุกรุกทำลายป่าหรือเพิ่มพื้นที่ทำกิน ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น 10 เท่า
คำถามที่ 6	โครงการที่มูลนิธิฯ ไปดำเนินงานที่ภาคใต้อยู่ในพื้นที่จังหวัดไหน
คำตอบ	ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

คำถามที่ 7	ท่านคิดว่าโครงการที่ดำเนินงานในพื้นที่ภาคใต้จะช่วยลดปัญหาความรุนแรงได้ไหม
คำตอบ	มูลนิธิฯ ทำงานร่วมกับเครือข่าย ในการส่งเสริมทุเรียนคุณภาพให้สามารถส่งออกไปต่างประเทศได้ ซึ่งจริงๆ ทุเรียนของภาคใต้ดีมาก แต่สิ่งที่ขาดคือขาดช่วงในการส่งต่อทางการตลาด ระบบการตลาดถูกแยกออกจากกัน ทำให้ผลประโยชน์ไปตกอยู่ในมือพ่อค้าคนกลางบางกลุ่ม และคนกลุ่มนี้ก็เอาเปรียบอย่างมาก มูลนิธิฯ ก็เข้าไปตั้งล้งคุณธรรม และดึงล้งดั้งเดิมในพื้นที่เข้ามาร่วมทำ ซึ่งแจ้งว่าสิ่งที่จะได้คือผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ บางทีอาจจะได้มากกว่าด้วย เรื่องที่สองคือส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ทำอย่างไรจะสามารถส่งเสริมให้ชาวบ้านหันมาเลี้ยงแพะเพราะแพะเลี้ยงง่าย ตายยาก กินทุกอย่าง แล้วทำอย่างไรจะขายได้ เรื่องที่สามคือเลื้อยกระจุต จากเดิมทอขายเป็นผืนๆ เราก็ไปส่งเสริมการสร้างมูลค่าให้นามผลิตเป็นกระเป๋า กิจกรรมเหล่านี้ยังขยับไปเล็กๆ ร่วมกับสร้างอาสาพัฒนาในพื้นที่
คำถามที่ 8	อยากทราบว่าในฐานะที่มูลนิธิฯ ตามความเข้าใจของคนทั่วไปเมื่อขยายผลไปทำงาน อาจมีปัญหาน้อยกว่ากลไกอื่นๆ ในความรู้สึกของท่าน คิดว่าเป็นข้อได้เปรียบหรือไม่ และหากเอกชนหรือบริษัทต้องการลงมาทำงานลักษณะเดียวกัน ความยาก ความง่าย ก็แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะของโครงการฯ จากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทำให้คนไทยเกิดความคิด และเชื่อว่าโครงการมีสิ่งพระราชทานลงมา ซึ่งเรื่องที่บริษัทอื่นๆ เมื่อจะทำธุรกิจเพื่อสังคม ก็อาจจะเจอปัญหาเผชิญหน้ากับส่วนราชการค่อนข้างมาก อยากถามความเห็นส่วนตัวท่านว่าคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องนี้
	อยากให้แยกออกมาเป็นแบบนี้ คือก็ไม่ใช่โครงการหลวงทุกโครงการจะประสบความสำเร็จ ถ้าหากกล่าวถึงในหลวงรัชกาลที่ 9 ทำไมพระองค์ท่านลงไปทีไหน ตรัสอะไร คนทำหมด เชื่อโดยไร้ข้อสงสัย เพราะพระองค์ท่านเป็นพระมหากษัตริย์หรือเปล่า เพราะ

คำตอบ	ตำแหน่งหรือเปล่า ทุกคนรักพระองค์ท่าน รักเพราะความศรัทธา ความเชื่อ ความไว้วางใจ ไปที่ไหนคนก็ฟัง แบบนี้คือภาวะความเป็นผู้นำ ถ้าเกิดว่าเราไปทำงานอะไรก็ตาม แล้วสามารถทำให้คนมองว่าเราเป็นคนน่าเชื่อถือ เป็นคนที่น่าศรัทธา เป็นคนทำอะไรทำจริง เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว ไปที่ไหน พูดอะไรคนก็ฟัง เพราะฉะนั้นในมุมมองของมูลนิธิฯ ทุกวันนี้สิ่งที่เราทำคือการกระทำที่พูดจริง ทำจริง ลงพื้นที่จริง ลงไปฟังฟัง ฟังแล้วได้ยินเสียงชาวบ้านหรือเปล่า เวลาที่ไปทำโครงการฯ ตอบโจทย์ความต้องการของชาวบ้านหรือเปล่า ซึ่งนี่คือการกระทำที่สื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและถ้าเราทำแบบนี้ให้หลายๆ พื้นที่ ไปไหน ชาวบ้านคุยกันเอง เขารู้ว่าเป็นอย่างไร และอันนี้คือปัจจัยความสำเร็จ ถามว่าเป็นข้อได้เปรียบเหนือกว่าคนอื่นหรือเปล่า ไม่ใช่ข้อได้เปรียบ ต้องถามกลับคนอื่นเห็นจุดนี้ แล้วทำหรือเปล่า ที่บอกว่าไม่ใช่ข้อได้เปรียบ แต่เป็นทางสายกลางมากกว่า เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติในฐานะของคนที่ดีอยู่แล้ว แต่คนอื่นที่เขาไม่ทำ พูดไม่จริง ฟังแบบมีผลประโยชน์ซ่อนเร้น สิ่งเหล่านี้คือข้อเสียเปรียบที่คนๆ นั้น สร้างให้ตัวเอง

คำถามที่ 9	ถ้าบริษัทต่างๆ อยากทำธุรกิจเพื่อสังคมควรเริ่มต้นจากอะไร
คำตอบ	ในแง่ของบริษัทอย่าเพิ่งไปมองเรื่องแนวคิดของธุรกิจเพื่อสังคม อยากให้มองความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าทำแล้วเขาอยู่ได้อย่างยั่งยืน เช่น ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตั้งเป้าไว้ว่าอยากจะซื้อตรงจากชุมชนให้มากที่สุด ถ้าซื้อตรงไม่ได้ ก็อยากจะซื้อจากพ่อค้า คุณธรรม ถ้าผู้ประกอบการมีความรู้ด้านการเกษตร ไปส่งเสริมเกษตรกรเพื่อช่วยเหลือลดรายจ่ายในการผลิต นอกจากจะได้สินค้าที่มีคุณภาพยังเป็นการสร้างความสนิทสนมกลมเกลียวกันมากขึ้น ผลผลิตก็เพิ่มขึ้นด้วย เพราะว่าผู้ผลิตมีความสุข และยินดีที่จะส่งให้คนซื้อ คนซื้อก็จะมีความสุขที่จะลงไปช่วยคนผลิต และเห็นคุณภาพของคนผลิตที่ส่งของให้ คนซื้อก็ได้

	ส่งมอบผลผลิตไปให้คนขายได้ คนขายเห็นกระบวนการผลิตดี แปรรูปดี ได้ของดีก็พร้อมที่จะซื้อ ซึ่งภาพนี้บ้านเรายังมองเห็นสิ่งนี้ไม่ชัด ที่ทำกันปัจจุบันไม่ถึง 2% - 5% ของผลรวมผลผลิตในประเทศ สิ่งที่อยากเห็นคือบริษัทส่วนใหญ่ประกาศว่า ในอีก 5 – 10 ปี รับซื้อวัตถุดิบจากชุมชน 20% ของผลผลิตรวมในบริษัท อีก 20% จะลงไปช่วยส่งเสริมชาวบ้านด้วยความรู้ที่มี ภาพเหล่านี้จะช่วยให้ธุรกิจของประเทศไทยดีขึ้น ปัจจุบันธุรกิจแข่งขันกันบนเรื่องต้นทุนอย่างเดียว ไม่มีบริษัทไหนพูดถึงเรื่องผลผลิต เรื่องคุณภาพ ไม่ได้ไปมองประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่รอบข้าง เช่น ลาว พม่า เวียดนาม ทำให้ทะเลาะใจว่าเขาไล่ไม่ทันเรา ถ้าเกิดวันหนึ่งเขาไล่เราทันขึ้นมาเราจะทำอย่างไร ถ้าเขามีแรงส่งที่ดี ไปเร็วกว่าเรา นั่นคือหลายปีกว่าที่เราจะไล่ตามให้ทันเขา ซึ่งก็อาจจะช้าไปแล้ว
คำถามที่ 10	ถ้าจะทำให้ธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทยยั่งยืนต้องมีกฎกติกาอะไรมาสนับสนุนให้เกิดขึ้นได้จริง
คำตอบ	ยกตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร มีการตั้งข้อกำหนดว่า ต่อไปนี้จะซื้อข้าวจากชุมชนนี้ แต่ต้องส่งให้ตรงตามคุณภาพ ผู้ประกอบการให้ราคาสูงขึ้นเล็กน้อย แบบนี้มีการสร้างแรงจูงใจเชิงบวก ให้ผู้ผลิตสินค้ามีคุณภาพมากขึ้น แต่ถ้าเกิดชุมชนไม่มีองค์ความรู้ ก็หาผู้รู้ไปช่วยส่งเสริมเป็นการเกื้อหนุนระหว่างกัน
คำถามที่ 11	ดอยตุงอีก 5 ปีข้างหน้า ท่านอยากเห็นภาพเป็นอย่างไร
คำตอบ	1. อยากให้ดอยตุงเป็นสถานที่ๆ คนอยากมาสมัครงานที่สุดในจังหวัดเชียงราย แต่ทุกอย่างต้องพร้อมทั้งค่าตอบแทน สวัสดิการ มีความสุขในการทำงาน 2. การสร้างภาวะผู้นำให้คนในพื้นที่เพิ่มขึ้น ทำอย่างไรให้คนเหล่านั้นเติบโตได้มากขึ้น มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

คำถามที่ 12	คนรุ่นใหม่ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ อยากจะมาทำงานต่อจากรุ่นพ่อแม่หรือไม่
คำตอบ	ทั้งมีและไม่มี บางคนที่ไม่ไปโตอยู่ต่างจังหวัดก็อยากไปใช้ชีวิตที่กรุงเทพฯ บ้าง แต่สุดท้ายแล้วจากที่ได้ถามเด็กหลายคนก็อยากกลับบ้าน สิ่งที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ทำให้คือเป็นพื้นที่ให้เด็กได้ค้นหาตัวเองว่าสิ่งที่เขาชอบคืออะไร เพราะเรามีกาแฟ อาหาร ผลิตภัณฑ์งานช่าง เด็กสามารถมาเรียนรู้กับเราได้หมด และสามารถนำไปต่อยอดเองได้
คำถามที่ 13	เนื่องจากมูลนิธิฯ เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรอยู่แล้ว หากจะพูดถึงตัวชี้วัด หรือ KPI ที่มูลนิธิฯ ใช้ประเมินความสำเร็จ สังเกตว่าจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ แล้วแบบนี้ต้องประเมินควบคู่กับข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยหรือไม่
คำตอบ	การบริหารจัดการของมูลนิธิฯ เหมือนบริษัททั่วไป ทุกปีก็จะมีการแจ้งผลประกอบการว่าได้จากปัจจัยใดบ้าง เกิดขึ้นจากช่องทางไหน การลงทุนทุกอย่างต้องเสนอคณะกรรมการมูลนิธิฯ มีการจัดตั้งกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการบริหารงานทั่วไป สิ่งที่ใช้เป็นตัววัดคือข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพคือตัวของพนักงาน เช่น ความสุขจากการทำงาน คุณภาพของเด็กที่ออกไปเรียนแล้วกลับมาทำงาน ด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้คาร์บอนไดออกไซด์ไปเท่าไร ป่าปัจจุบันเป็นอย่างไร การเกิดไฟป่าเกิดขึ้นเพราะอะไร เกิดขึ้นแล้วมีการแก้ไขหรือไม่ แบบนี้เป็นต้น
คำถามที่ 14	มูลนิธิฯ มีพนักงานทั้งหมดกี่คน
คำตอบ	1,900 คน แยกเป็นคนในพื้นที่ 1,300 คน และต่างจังหวัด 600 คน